

Yttrande

Förbud mot äktenskap mellan kusiner och vissa andra nära släktingar, (Ju2024/02261) Ds 2024:20

Svenska kyrkan har granskat utredningen utifrån teologiska och etiska perspektiv däribland: Svenska kyrkans grundläggande människosyn, kyrkoordningen, barnrättsperspektiv, rätten till ett värdigt liv samt Sveriges internationella åtaganden att respektera mänskliga fri- och rättigheter.

Svenska kyrkan är del av den internationella och världsvida kyrkan och medveten om skillnader och likheter gällande förhållningssätt och traditioner kring samlevnad. Så som trossamfund med vigselrätt förutsätter Svenska kyrkan att äktenskap ingås av fri vilja och mellan två personer som uppnått myndighetsålder. Därav motsätter sig Svenska kyrkan äktenskap som ingås av tvång och under ojämlika förhållanden.

Som trossamfund med en omfattande barn-och ungdomsverksamhet, med en social och diakonal verksamhet och genom interreligiösa samarbeten möter Svenska kyrkan utsatta grupper i olika sammanhang. Svenska kyrkan tar ställning för barnets rättigheter till liv och utveckling (artikel 6 barnkonventionen) och mot sedvänjor och traditioner som är skadliga för barnet (artikel 24 barnkonventionen). Samtidigt värnar Svenska kyrkan också om att flyktingar får en rättssäker asylprövning, får en bra start i Sverige och att de har rätt att återförenas med sina familjer (artikel 10 barnkonventionen).

Svenska kyrkans yttrande

- Svenska kyrkan understryker myndigheternas ansvar att utreda och stödja personer som befinner sig i risk att utsättas för våld i nära relationer så som tvångsäktenskap och hedersrelaterat förtryck. I detta välkomnar Svenska kyrkan de åtgärder och intentioner som syftar till att skydda individer från sådana former av förtryck.

- Svenska kyrkan vill betona vikten av rätten till familjeåterförening och anser att det är orimligt att kusinäktenskap inte erkänns i Sverige om det, vid tidpunkten för äktenskapets ingående, inte förelåg något hinder enligt svensk lag och om äktenskapet ingåtts av fri vilja. En sådan lagstiftning riskerar att sätta minoriteter i en särskild utsatt situation, splittra familjer och försvåra möjligheterna till återförening. I Norge har nyligen ett förbud införts mot bland annat kusinäktenskap, men erkännandeförbudet omfattar, enligt förarbetena, endast äktenskap som ingåtts enligt utländsk rätt efter det att lagändringarna har trätt i kraft (Prop. 99 L (2023–2024) Endringer i ekteskapsloven (förbud mot ekteskap mellom nære slektninger)).
- Svenska kyrkan *avstyrker*, mot bakgrund av ovanstående resonemang, förslaget om ett retroaktivt erkännandeförbud.
- Svenska kyrkan vill påtala att det finns risk att barn vars föräldrar redan lever i kusinäktenskap kan känna sig utpekade och därmed riskera att fara illa.
- Svenska kyrkan vill understryka vikten av att inkludera trossamfunden och trossamfundens paraplyorganisationer inklusive Sveriges interreligiösa råd, då dessa ofta innehar vigselrätt, i arbetet med att sprida information och upplysa om införandet av lagen och dess konsekvenser.
- Svenska kyrkan ser även behov av klara riktlinjer och instruktioner för Migrationsverket och andra myndigheter kring hur släktskap ska utredas. Det är oklart hur information om kusinäktenskap ska inhämtas, då andra kulturer och länder kan ha olika sätt att beskriva familjerelationer och registrera sådana.

Uppsala 10 januari 2025

Martin Modéus
Ärkebiskop

Karin Sarja
Avdelningschef